

*Д. арх., проф. Панченко Т. Ф.,
к. арх., доц. Рубан Л. І.;
аспіранти КНУБА: Голуб А. А.,
Омшанська А. Г., Звягінцева А. В.,
Баяндін П. С., Зеленський В. О.;
аспірант ОДАБА: Гудзенко А.*

**«ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЛАНДШАФТНО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ»
МАТЕРІАЛИ 75-0ї НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
15-18 КВІТНЯ 2014 РОКУ КНУБА**

Анотація. У статті розглянуто проблеми планування ландшафтно-рекреаційних територій на державному, регіональному, місцевому та локальному рівнях.

Ключові слова: ландшафт, рекреація, планування.

У 2014 році було передбачено створення нової секції для обговорення актуальних проблем «ландшафтної архітектури», які досліджуються викладачами та аспірантами нещодавно створеної однойменної кафедри на архітектурному факультеті.

На секційному засіданні за темою «Функціонально – планувальна організація ландшафтно-рекреаційних об'єктів» були заслухані доповіді за результатами наукових досліджень учасників конференції (із застосуванням відповідних ілюстративних Internet-ресурсів), які представлено в даній статті узагальнюючими тезами.

Насамперед було визначено змістовну базу та спектр наукових напрямків, що досліджуються на відповідній кафедрі, у матеріалі під назвою «Типологія ландшафтно-рекреаційних об'єктів» (проф. Т.Ф.Панченко).

Відомо, що ландшафтно-рекреаційні території, призначені для організації відпочинку населення та покращання стану довкілля, формують «природний каркас» як населених пунктів, так і територій поза їх межами, який являє собою єдину ландшафтно-рекреаційну систему природно-заповідних та штучно створених міських озелених територій, об'єднаних пішохідно-транспортними мережами. Складовими елементами ландшафтно-рекреаційної системи є: *міські елементи ландшафту* (парки, сади та сквери, зелені насадження закладів освіти, охорони здоров'я, виробничих підприємств тощо); *приміські ландшафтно-рекреаційні території* (зони короткочасного відпочинку, дачні та садівничі поселення, лісопарки та гідропарки тощо); *курорти та рекреаційні зони* (приморські, гірські, рівнинні); *туристичні зони та центри туризму* (в межах історичних поселень,

історико-культурних заповідників тощо); *природно-заповідні території* (національні природні та регіональні ландшафтні парки, парки-пам'ятки, експозиційні зони пам'яток природи тощо).

Типологічно визначені ландшафтно-рекреаційні території (крім озелених територій спеціального призначення – санітарно-захисних зон, водоохоронних та містозахисних смуг тощо) є *об'єктами містобудівного та ландшафтного проектування*, яке в залежності від розмірів територій, існуючого функціонального їх використання, адміністративно-територіального устрою охоплює всі ієрархічні рівні – загальнодержавний, регіональний, місцевий будівель і споруд та здійснюється у містобудівній документації на державному та регіональному рівнях, на стадіях генерального плану, детального плану території, плану зонування території, а також у проектах різного типу громадських будівель і споруд.

Проектування ландшафтно-рекреаційних територій регламентується відповідним розділом ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень».

Однак з огляду на суттєві зміни у містобудівній діяльності, пов'язані з новими соціально-економічними умовами розвитку країни, процесами приватизації, з необхідністю адаптування нормативної бази до європейських стандартів набуло актуальності розроблення нової редакції згаданого ДБН з розширенням його змісту не тільки на міські і сільські поселення, але й на інші території за їх межами.

На основі аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду (Болгарії, Росії, Румунії, Франції тощо) щодо проектування та нормування ландшафтно-рекреаційних територій автором виявлено низку нових позицій, які доцільно науково та експериментально опрацювати і включити при коригуванні в діючий ДБН, зокрема: *встановити нормативи забезпечення потреб населення в ландшафтно-рекреаційних територіях; обґрунтувати показники питомої ваги озелених територій* (в межах житлової, громадської забудови, у загальному балансі території); *уніфікувати номенклатуру рекреаційних закладів* (скоротити з 16 типів до 5-7); *раціоналізувати нормативи земельних ділянок рекреаційних закладів* (зменшити їх у 3 – 5 разів); *обґрунтувати нормативи кількості персоналу для нових об'єктів рекреаційного обслуговування; запровадити нові методи визначення місткості курортно-рекреаційних територій, нормативи допустимих антропогенних навантажень на ландшафтні комплекси, методи розрахунків площі земельних ділянок* (брутто), рекреаційної забудови (нетто), озелених територій тощо в залежності від містобудівних умов.

Важливим напрямом наукових досліджень на державному рівні є вивчення проблеми «Створення національних природних парків в Україні» (асп. А.А. Голуб).

Це специфічний об'єкт природно-заповідного фонду, який поєднує в собі дві головні функції: природоохоронну та рекреаційну. В Україні сьогодні створено і передбачено створити 47 національних природних парків, які з іншими об'єктами природно-заповідного фонду займають 6,4% території країни. В країнах Європейського Союзу даний показник становить не менше 18%.

Окрім недостатньо розвинутих площ національних парків, існує проблема їх транспортної доступності, так, наприклад, в 3 областях України взагалі немає національних парків (у Житомирській, Дніпропетровській і Кіровоградській областях), ще в ряді областей радіус поїздок вихідного дня становить більше 100 км, що негативно впливає на забезпечення рекреаційних потреб населення (Вінницька, Донецька, Луганська і АР Крим та інші області). Серед 47 проголошених національних парків, на сьогоднішній день тільки 28 мають «Проекти організації території», а функціонують лише 24.

Низка українських національних природних парків мають унікальні ландшафти, цікаві з екологічної, рекреаційної, науково-естетичної, історико-культурної точки зору не тільки на рівні країни, але й на загальноєвропейському рівні, серед них: Карпатський, Шацький, Синевир, Подільські Товтри та інші.

Однак рівень інфраструктури і благоустрою цих парків і особливо зона стаціонарної і регульованої рекреації не відповідає сучасним європейським і світовим стандартам. Це зменшує туристичну привабливість національних природних парків для іноземних туристів.

Найвищий рівень туристичної привабливості мають національні природні парки США, відвідуваність яких складає понад 280 мільйонів осіб на рік. На сьогодні у США 58 національних парків і для ефективної організації спеціально створено «Національну паркову службу» (National Park Service, NPS), якій сьогодні підпорядковано понад 390 природних територій.

В Європі на теперішній час налічується 359 заповідників і національних парків. На початку ХХ століття європейські національні парки створювались за аналогами американських, але скоріше нагадували заповідники, та відрізнялись від них комерційною діяльністю і проведенням на цих територіях окремих наукових досліджень.

Таким чином, для відповідності загальноєвропейським вимогам необхідно: збільшити загальну площу природно-заповідного фонду в Україні до 18% від загальної площі країни, шляхом створення нових національних парків з урахуванням радіусу доступності поїздок вихідного дня; розробити проекти організації території для вже проголошених національних природних парків; поліпшити благоустрій зон стаціонарної рекреації вже існуючих національних парків та інфраструктуру буферних зон.

Ідея створення національних природних парків забезпечує екологічну стабільність та сталий розвиток територій, в тому числі сприяє: збереженню

репрезентативних екосистем планети; підтримці біорізноманіття на належному рівні; охороні генетичних ресурсів тварин і рослин; проведенню наукових досліджень та моніторингу за станом природного середовища; організації туризму й відпочинку населення.

Ще однією актуальною проблемою *регіонального рівня* є вивчення рекреаційних потреб населення в інфраструктурних областях (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька області та інші), що висвітлено в тезах «Сучасний стан освоєння ландшафтно-рекреаційних територій в індустріальних регіонах» (асп. А.В. Звягінцева).

Відповідно до концептуальних положень «Генеральної схеми планування території України» в усіх областях була здійснена комплексна оцінка території за сукупністю природних та антропогенних факторів, що дало змогу виділити зони за видами переважного користування, такі як: урбанізовані, сільськогосподарські, природно-заповідні, оздоровчо-рекреаційні, з туристичним потенціалом території тощо, і оцінити рівень їх виробничо-містобудівного освоєння та природно-техногенної небезпеки.

Враховуючи дані комплексної оцінки території України, Донецький та Запорізький регіони – це території з найбільш критичним рівнем розвитку промисловості; вони мають високі показники урбанізації, щільності населення, промислового потенціалу та розвитку інженерно-транспортної інфраструктури. Разом з тим, ці індустріальні області мають достатній рекреаційний, курортно-оздоровчий та туристичний потенціал, що забезпечує місцеві потреби міського та сільського населення в місцях тривалого і короткочасного відпочинку. Однак рівень використання цих територій – низький, рекреаційна інфраструктура недостатньо розвинута, туристичні можливості – вповні не використані.

Аналіз «Схем планування території» (Донецької та Запорізької областей), які було розроблено інститутом «Діпромісто» і затверджено протягом останніх 3 років, свідчить про те, що пріоритетними для розвитку є курортно-оздоровчі, рекреаційні та туристичні зони, розташовані у прибережній смузі Азовського моря. Наявність морського узбережжя в цих двох індустріальних областях вирізняє їх серед інших подібних регіонів і ставить завдання вирішення не тільки питань забезпечення місцевих потреб у закладах відпочинку, але й загальнодержавних рекреаційних потреб.

Таким чином, формування перспективної моделі системи ландшафтно-рекреаційних територій регіонального рівня повинно задовольняти рекреаційні потреби індустріальних регіонів, що досліджуються в усіх аспектах: як проблема регіонального планування, пов'язана з необхідністю масового оздоровлення населення, розвитку економіки регіону і країни в цілому та покращення екологічного стану територій з високим рівнем виробничо-містобудівного освоєння.

Що стосується дослідження наукових проблем *міського рівня* їм присвячено роботу на тему «Прибережні ландшафтно-рекреаційні зони міста: сучасні тенденції планування» (доц. Л.І. Рубан).

За останні десятиліття проекти прибережних ландшафтно-рекреаційних зон реалізовано в багатьох країнах світу (Великобританія, Америка, Німеччина, Іспанія, Франція тощо). Ці проекти комплексного благоустрою прибережних міських територій відображають нові тенденції щодо їхньої функціонально-планувальної організації та розкриття ролі цих територій в створенні якісного міського середовища.

Проведений аналіз цих проектів дозволяє визначити загальні тенденції сучасного планування прибережних ландшафтно-рекреаційних зон у світі. Насамперед планувальна організація прибережних ландшафтно-рекреаційних зон відрізняється *поліфункціональністю*; на достатньо великих площах міських територій вздовж урізку води формуються різноманітні функціональні зони: житлова, рекреаційна, промислова та інші. Це реалізовано за проектами у різних містах світу: Колчестер (Великобританія), Ляйпціг (Німеччина), Рон Летап (Франція), Баку (Азербайджан), Гуанзху (Китай), Вінниця (Україна) тощо.

Ще одна тенденція планування прибережних ландшафтно-рекреаційних міських зон полягає в об'єднанні їх в єдиній просторовій структурі міста, яка забезпечує *стійкий* («*sustainable*») *розвиток територій в майбутньому*.

Також заслуговує на увагу ідея планування «динамічної» прибережної міської зони нової активності, яка передбачає:

- *паритетний розвиток* забудованих та відкритих озеленених ділянок на прибережних територіях; поєднання відкритих прибережних ландшафтів та архітектури – стає принциповим лейтмотивом у багатьох планувальних розробках;
- *сучасний інженерно-технічний* рівень проектних рішень, що спрямовано на безпеку прилеглих територій від високої води та можливих природних катастроф, які розробляються комплексно, враховують зміни клімату та місцеві умови, енергозберігаючі технології, що застосовуються при експлуатації гідротехнічних складових, зовнішнього освітлення тощо;
- *паралельні заходи* щодо розвитку сучасного будівництва та реконструкції й захисту історичної спадщини міста, а також здійснення нового ландшафтного благоустрою;
- *реальна участь та підтримка громади* міста у прийнятті рішень щодо розроблення проектів ландшафтно-рекреаційних прибережних зон та їх реалізації на вимогу громадян міста, наприклад у м. Ляйпціг (Німеччина), м. Валенсія (Іспанія), м. Рон Летап (Франція) тощо.

Однією з найбільш актуальних тенденцій є забезпечення *зв'язку сучасної життєдіяльності людей з найновішими технологіями*, створення «динамічного» міського простору за допомогою використання цифрових мультимедійних засобів,

здійснення техно-креативної діяльності щодо проведення арт-фестивалів, світлових шоу, музично-співочих марафонів тощо. Найбільш характерно це для прибережних територій різних міст; прикладами проведення постійних заходів такого роду можуть служити прибережні ландшафтно-рекреаційні зони: біля фабрики Roshen на узбережжі Південного Бугу в м. Вінниця (Україна); Мадрид-Ріо вздовж русла Мансанарес у м. Мадрид, (Іспанія); береги річки Мерт у м. Рон Летап (Франція) тощо.

Приклад Сінгапуру об'єднує дві тенденції постійного та тимчасового образного перетворення набережної – увечері у ландшафтно-рекреаційній зоні «Марина Бей» запроваджено постійне світло-кольорове декоративне підсвічення всіх будівель бухти, а тимчасово відбувається шоу мультимедійних фонтанів, арт-фестивалів світла, що тривають не більше місяця.

Отже, сучасна міська ландшафтно-рекреаційна прибережна зона – це «магніт тяжіння» спільноти міста – комплексне поліфункціональне міське середовище, в якому враховано численні різноманітні потреби мешканців сучасного міста: зв'язок з природою та з історичним надбанням; комфорт нової забудови та видовищність довкілля; інформативність та комунікативність просторової організації; індивідуальний відпочинок та особливі враження окремої людини.

Сучасний темп життя в мегаполісах та інших населених пунктах, подальший сталий розвиток прибережних ландшафтних зон, необхідність створення нових міських зон соціальної та комерційної активності, а також індивідуальна потреба окремого мешканця у відпочинку, спостереженні водної поверхні, можливості пішки пройти вздовж русла річки, коли відчувається первинний зв'язок з природою та збереженим історичним минулим в сучасному міському просторі – все це диктує необхідність розробки та реалізації концептуальних проектів ландшафтно-рекреаційного благоустрою прибережних зон міста, що актуально і для українських міст, багатих на природні водні ресурси, унікальну рослинність та різноманітніший рельєф.

В іншому ракурсі досліджуються міські проблеми створення житлово-рекреаційних комплексів у роботі на тему «Методика експертної оцінки вибору місць неорганізованої рекреації та визначення її кількісних показників» (асп. А. Г. Омшанська).

Автором розроблена нова методика експертної оцінки вибору місць неорганізованої рекреації у приморських містах і селищах, яка дає можливість вивчити зовнішні та внутрішні зв'язки житлово-рекреаційних комплексів та категорії неорганізовано відпочиваючих з використанням математичного апарату, а результати отримати у вигляді основних принципів та моделей.

Першим аспектом обґрунтованого підходу до формування житлово-рекреаційних комплексів у приморському поселенні є встановлення загальної кількості неорганізовано відпочиваючих у його місцях масового відпочинку.

Так, *метод визначення кількісних показників неорганізованої рекреації* передбачає вибіркоче обстеження, засноване на теорії математичної вибірки, способом експедиційного усного опитування у місцях масового зосередження рекреантів після закінчення відпочинку, з наступним розробленням схеми формування вибіркової сукупності за допомогою багатофазного відбору випадковим способом із визначенням обсягу вибірки та, нарешті, проведенням остаточних розрахунків.

Фактичним результатом застосування даного методу є *граничні значення абсолютної кількості* неорганізовано відпочиваючих у структурі загальної кількості відпочиваючих населеного пункту, визначені з урахуванням вірогідності виникнення граничної помилки.

Другим аспектом передпроектних досліджень житлово-рекреаційних утворень, який впливає на вибір оптимального їх розміщення у структурі приморського курортного населеного пункту, є визначення структури розосередження всіх неорганізовано відпочиваючих по території даного поселення.

Новий метод експертної оцінки вибору місць неорганізованої рекреації у приморському населеному пункті ґрунтується на визначенні умов доступності місць розміщення неорганізовано відпочиваючих за часом та зручністю зв'язків з фокусами тяжіння: місцями масового відпочинку (морем, пляжами, парками) та з об'єктами обслуговування; враховує рівень задоволення потреб в об'єктах обслуговування у структурі самої забудови; дозволяє виявити *структуру розміщення* неорганізовано відпочиваючих у приморському населеному пункті, *виділити найбільш привабливі території* для резервування під житлово-рекреаційні комплекси та об'єкти їх громадського обслуговування.

Проведене дослідження дозволило зробити висновок, що в приморських населених пунктах інтенсивність використання житлової забудови в рекреаційних цілях зменшується по мірі віддалення від узбережжя, на основі чого виділені п'ять умовних зон – *поясів інтенсивності використання житлової забудови в рекреаційних цілях*, кожній з яких також відповідає певний *показник інтенсивності зв'язку* та, відповідно, кількість неорганізовано відпочиваючих, що проживає у кварталах їх житлової та житлово-рекреаційної забудови.

Такий послідовний, поетапний підхід до вирішення поставленої задачі дозволить отримати на практиці оптимальне та науково обґрунтоване проектне рішення щодо виділення територій для нового *освоєння* або *резервування* під житлово-рекреаційну функцію з метою *оптимізації розміщення житлово-рекреаційних комплексів у структурі приморських курортних територій*.

Проблеми *міського рівня* досліджуються також в роботі за темою «Передумови розвитку багатофункціональних рекреаційних комплексів у приморських містах на прикладі м. Одеси» (асп. А. І. Гудзенко).

У сучасних соціально-економічних умовах відсутності планової забудови, приватизації рекреаційних закладів та домінування ринкових механізмів у їх функціонуванні, все більшої актуальності набуває процес перебудови існуючих мереж окремих закладів санаторного лікування, відпочинку та туризму в «інтегровані структури», де б вирішувалися проблеми організації сфери обслуговування, інженерного забезпечення та високого архітектурно-ландшафтного благоустрою їх територій на спільних засадах з власниками рекреаційного фонду.

Згідно з класифікацією Urban Land Institute, багатофункціональний комплекс або як його ще називають «mixed-use» – це «проект, що отримує прибуток від трьох та більше функціональних призначень, які мають незалежний попит» (наприклад, комплекс санаторного, рекреаційного та туристичного закладів).

Ідея ця не нова, вона ще у 60-ті роки минулого століття була запропонована науковцями, як концепція створення рекреаційних комплексів, і вперше в Україні (і колишньому СРСР) отримала відповідне тлумачення у статті «О градостроительной классификации курортов» (В.Зарецький та інші, 1965 р.) та у колективній монографії українських вчених «Планировка и застройка курортов» (1969 р.).

Спираючись на наукові дослідження минулих років, для гармонійного формування архітектурно-ландшафтного середовища багатофункціональних рекреаційних комплексів у «проектах нового покоління» необхідно дотримуватись принципів, які відповідають досягненням науки в нинішній час і забезпечують:

- «Відкритість» – взаємодію забудови рекреаційного комплексу з ландшафтним оточенням, необмежені території якого дають можливість його подальшого перспективного розвитку;
- «Нелінійність» – дотримування меж цілісності об'єкта, запрограмованих параметрів рекреаційного комплексу з метою запобігання створення безперервної смуги забудови;
- «Варіантність» – прогнозування розвитку рекреаційного комплексу на основі функціональних, територіальних, екологічних та інших обґрунтувань різних шляхів його можливої архітектурно-планувальної організації у відповідності до містобудівної концепції формування планувальних утворень вищих ієрархічних рівнів (курортно-рекреаційні зони, райони, системи).

Питанням, які стосуються *детального планування* території, присвячено наукове дослідження «Особливості функціонально-планувальної організації православних храмів у прибережному ландшафті» (асп. П.С. Баяндін).

Проведений аналіз науково-теоретичних праць свідчить про те, що функціонально-планувальна організація православних храмових комплексів зумовлена їх основними історичними функціями: сакральною, соціальною та

оборонною, коли храмові комплекси були складовими оборонних укріплень середньовічних міст.

Сучасні храмові комплекси вже не мають оборонної функції і переважно об'єднують сакральну, соціально-рекреаційну та просвітницьку функції.

На прикладі планувальної розбудови Києво-Печерської лаври у Києві можна простежити вплив усіх трьох історичних функцій на розвиток храмових комплексів. Маючи глибоку сакральну основу (лавра була заснована без врахування оборонної та соціальної складової), комплекс поступово, протягом століть набув високого соціально-економічного статусу та отримав оборонний характер архітектури. Унікальне розташування лаври на високих схилах Дніпра захищало храмову територію від ворогів, близькість до центру стародавнього Києва надавало велику соціальну роль цьому комплексу, а силует міста у значній мірі формувався лаврськими дзвіницями та куполами храмів.

Роль храмових комплексів у формуванні силуету міської, сільської або іншої природно-ландшафтної місцевості важко переоцінки, оскільки вони являють собою важливі домінанти; знаходячись на природному підвищенні, дзвіниця або храм стає найвищою точкою забудови, що видно на старовинних середньовічних гравюрах.

Храмові комплекси можуть взаємодіяти з ландшафтним оточенням по-різному, зокрема при їх розташуванні на берегах водойм. Маленькі річки та озера, як правило, зазвичай включаються безпосередньо до комплексу, становлячись його складовою частиною.

Для храмів, що розташовуються на берегах великих озер, річок та морів, формуються окремі зони, розробляються проекти благоустрою прибережних територій цих зон з оглядовими майданчиками, набережними, парками та рекреаційними закладами (наприклад, церква воскресіння Христового, с. Форос Крим). Є також приклади планування храмів, коли природний ландшафт лишається без змін у первісному вигляді (наприклад, церква Покрова на Нерлі, Росія).

Отже, функціонально-планувальна організація православних храмів, розташованих у прибережному ландшафті, залежить від основних функцій храмового комплексу (історичних – сакральна, соціальна та оборонна; сучасних – сакральна, соціально-рекреаційна, просвітницька); від розмірів території комплексу та від характеристик природно-ландшафтного оточення. Планувально-композиційні та об'ємно-просторові рішення формуються в залежності від розмірів та типу водної компоненти (озеро, море річка), від виду ландшафту (рівнини, схили, пагорби, гори та ін.) та від розмірів як самої території храму, так і населеного пункту, в межах або поряд з яким знаходиться храм.

Новим науковим напрямом, який предметно раніше не досліджувався архітекторами, є *локальне озеленення* частин будівель і споруд, що представлено в роботі «Світовий досвід ландшафтного благоустрою міської забудови» (асп. В.

О.Зеленський), присвяченій проблемам сучасного будівництва та екології у мегаполісах.

З кожним роком в результаті підвищення щільності міської забудови, збільшення потоку транспортних засобів погіршується містобудівна ситуація та екологія в населених пунктах України, що частково є також результатом недосконалої політики ландшафтного дизайну міського середовища.

Одним із ефективних засобів такого дизайну, який поширено у великих містах Європи та Америки, є, наприклад, створення садів на дахах; сади на дахах – це екологічний захист від пилу та шуму, спокійне місце відпочинку і зняття стресу для міського населення. У багатьох країнах світу проекти садів на дахах є складовою частиною проектної документації; при будівництві споруд проекти садів захищені законодавством, а їх інвестори та власники мають податкові пільги.

Сьогодні в Нью-Йорку, наприклад, нараховується десять тисяч забудованих місць, на поверхнях яких розташовані зелені дахи, фонтани, ягідні ділянки, невеликі пасіки, березові угруповання, альпійські гірки, водоспади, альтанки та інші садові форми.

В українській практиці тільки з'являються експериментальні проекти такого озеленення переважно в сфері будівництва приватних котеджів.

У даному науковому дослідженні узагальнено сучасний зарубіжний досвід по створенню садів на дахах, конструкторські рішення та нормативні документи, розділи зарубіжного законодавства для впровадження таких інноваційних розробок в Україні та використання їх в подальшому при будівництві та створенні нової бази нормативів ландшафтного благоустрою населених пунктів.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися методи натурального обстеження, порівняльного аналізу, структурного моделювання та експериментального проектування архітектурно-ландшафтної організації садів на дахах. Попередньо отримані результати свідчать про те, що процес практичного впровадження організації садів на дахах займає небагато часу і дозволяє використовувати сучасні матеріали з використанням рециклінгу. Щодо позитивних сторін створення таких садів на дахах, то це пониження температури і поліпшення якості повітря, що має сприятливий вплив на здоров'я людей; значно збільшується термін використання покрівлі, наприклад, у Німеччині зелені дахи існують 35 років без капітальних ремонтних робіт. Максимальний нормативний термін експлуатації садів на дахах становить 50 років, що дозволяє забудовникам зробити відшкодування відповідних інвестицій в оновлення таких садів на дахах протягом декількох перших років. Зелені дахи дозволяють також суттєво зменшити вплив міського шуму та пилу, впливають на функції енергозбереження.

Практична цінність даного дослідження полягає у подальшому удосконаленні архітектурно-планувальних та композиційних рішень при проектуванні ландшафтного благоустрою комплексів нової міської забудови, що дозволить

«зеленими фасадами, дахами та коліями» значно покращити екологію та рівень комфортності довкілля, підкреслити виразність архітектури будівель і споруд. Внесення відповідних доповнень у нормативні документи дозволить як при проектуванні, нової – так і при реконструкції існуючої міської забудови підвищити якість житлового середовища за рахунок створення таких прибудинкових, фасадних, покрівельних зелених зон.

Література

1. Типологія об'єктів ландшафтної та туристично-рекреаційної архітектури: посібник /уклад.: Т. Ф.Панченко, С. М. Проценко, Л. І.Рубан, О. Ю. Пантюхіна, С. В. Шешукова. — К.: КНУБА, 2013.
2. Білоконь Ю. М. Регіональне планування (теорія і практика) / за ред. І. О.Фоміна. — К.: Логос, 2003.
3. Рубан Л. І. Архітектурно-ландшафтна організація прирічкових територій: навч. посібник / Л. І.Рубан / за ред. проф. Панченко Т. Ф. — К.: КНУБА, 2013.
4. Панченко Т. Ф., Голуб А. А. Значення природоохоронного законодавства для створення та розвитку національних природних парків. Наук. — техн. зб. Сучасні проблеми архітектури та містобудування / Відп. ред. М.М.Дьомін / — К., КНУБА, 2013. — вип. 34.

Аннотація. В статье рассмотрены проблемы планировки ландшафтно-рекреационных территорий на государственном, региональном, местном и локальном уровнях.

Ключевые слова: ландшафт, рекреация, планировка.

Abstract. The article is talks about the problems of landscape a recreation territorial planning for the state, regional, municipal and local project levels are considered in this article.

Key words: landscape, recreation, planning.